

XXIV. évfolyam

5. szám

SZERETET

VALLÁSOS REFORMATUS EGYHÁZI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: Török Imre esperes.

A Hevesnagykunsági Ref. Egyházmegye gyülekezeti lapja. Megjelenik havonként Kisujszálláson. Előfizetési ára: egy évre helyben 2 pengő, vidéken 2 pengő 40 fillér. Egyes példány ára: 24 fillér.

Kisujszállás

1935 május hó

Május

A termékenység, a virulás istennőjétől, Máia-tól veszi nevét.

Node virul is minden ilyenkor. Az ember, ha ékesíteni akarja magát, egy szál virágot tűz fel; vagy ha asztalát, lakását díszíti: bokrétát kötöz s vázájába teszi. Nézd meg az orgonafát, bokrot: ezer virág rajta. Szébb, mint te vagy, meg a szállásod. S mégis milyen szerényen vonja meg magát egy kis sövénykerítéses udvar zugában! Nézd meg a hatalmas gesztenyefát, királyi teremtés, fenséges a levélzete, szépség a virága: szinte teérted terjengeti drága lombját, hogy kertedet pompássá tegye, s hűs árnyat hintsen, mikor majd a júliusi égető nap perzselő lángnyilait szórja rád. Csendben-némán örömdre-kényelmedre van! Nézd meg a rózsabokrodat, hideg éjszakákon künn borzong, hogy illatot ontó virágait csokorba köthessd a neked legkedvesebbnek neveünne-

pére. S ha végig tudod mérni tekinteteddel, nézz végig-szerte Kunság mezején: milliószor millió búzaszál zöldel-hajladoz, növekszik-hullámszik, hogy neked legyen... kenyered. Minden virul, minden gyönyörű, mert minden az Úr teremtő szent kezének műve: május minden virága, gabonaszála; minden, minden! Te pedig ember, mi vagy? Egy német, vagy angol tudós azt állítja, hogy az ember, a bűnös ember, a földnek a mindenségnek betegsége, mint a pattanás vagy var a testünkön, vagy a hernyó a fán, meg az apró kis zöld féreg a rózsabokor friss hajtásán, a penészgomba az oleander levelén.

Én nem ezt mondom: Isten gyermeke vagy! Jézus Krisztus megváltottja vagy! Ám viseld is így magad, embertestvérem!, mert rád kiáltja a német vagy angol vagy milyen tudós, azt, amit fentebb az ember-ről írtam.

Itt van az Úr

A Szentírásban a husvétii szózat így visszhangzik a lelkünkben: Nincs itt az Úr; feltámadott! Az angyali szózat így hirdette a sírbolthoz siető szent asszonyoknak az Úr feltámadását. Ha nem sírról volna szó, szinte megfagyna az ember lelke ettől a néhány szótól: Nincs itt az

Úr! Mert jaj annak a háznak, ahol nincs ott az Úr! — Jaj annak a szívnek, amelyben nincs ott az Úr! A Krisztus, a szeretet, a jóság, az alázatosság, az irgalom. S milyen jól esett olvasnom a „Ker. Család“ kedves újságunkban azt a párt szót: Itt van az Úr; feltámadott!

Kérdezd meg, ker. ember! husvét szent ünnepe után: feltámadott-e neked az Úr? A te szívedben? Jó, ha feltámadott. Boldognak nevezlek. Mert Krisztus nélkül halott a szív. Ő általa pedig feltámad a szívben a halott boldogság, a halott reménység, a halott hit.

Oh imádkozzatok, emberek, testvérek! még husvét után is, mindenkor, hogy néktek is támadjon fel, szívetekben is támadjon fel az Úr.

S aztán nézzetek fel boldog arccal, boldog szívvel az Égre s mondjátok el szívre tett kézzel, keresztyéni boldogsággal, hirdessétek az élet e legnagyobb nyereségét: Itt van az Úr! nekem is feltámadott.

Átkozott és áldott

Visszatekintés az elmúlt nagypéntekre.

A Szolgaság házából visszatért Izráel már az őshaza drága földjén áll. Lehetett vagy másfélmillió a vándornép s köztük az erős harcos férfi 600 ezer. Az első nehéz eset, mely eléjük meredt, Jerikó volt, a kőfallal kerített város. Sziklából volt összeróva a kőfal, száz bástya-torony rajta. A falakon a védő sereg fegyverekben, közöttük parancsolatokat oszt a király maga.

Lent pedig a nép, Józsué vezérrel. A faltörőket most vonszolják elő, nyilaikat is feszítik már. De egyszerre lehanyatlik karjuk s megállanak a dübörgő ostromgépek: Jehova szólott Józsuéhoz. Csak járjátok körül naponként a várost; aztán a hetediken fujjátok meg a görbe kürtöket, kiáltatok, hogy rezegjenek meg a fellegek: a jövőt aztán én intézem el. Így a Jehova!

A szent történet ismerős. Jerikó falai leomlottak, nagy házai romokká lettek és elhangzott a vezéri parancs: „Átkozott legyen az, aki felkél, hogy megépítse a várost“.

Miért? Mert Jerikó népe pogány volt. Nem ismerte az igaz Istent, a Jehovát. Ki tudná, miféle cifra bálvány előtt hajlott meg? — Pogányok voltak, sötétségben ülők.

És Izráel ősi birtokát bitorolták. Elvették s visszaadni nem akarták. Izráel volt, isteni akarat szerint, s magokénak tartották. A magok akaratát az Úr rendelése fölé helyezték.

Volt aztán paráznaság, erkölestelenség is köztük bőven. Rákábok is voltak a városban ...

Isten elleni pogányság, Isten törvénye elleni ragadozás, erkölestelenség: ezek ásták meg, s ássák meg ma is a „város“ sírját.

Átkozott az Úr előtt, aki megépíti.

*

Én pedig, aki e sorokat írogatom, mást hirdettem nagypéntek szent reggelén.

Urunk Jézus Krisztus, mikor halálára gondolt, e próféciát mondá: Rontsátok le a templomot s én harmadnapra felépítem.

A templom az Ő szent testének temploma.

A bűnös emberek ezt a legszentebb templomot összetörték, lerombolták, ám az isteni Erő felépítette azt, husvét reggelére, harmadnapra. — Nagy dicsőséggel!

*

De íme az Úr teste ismét rombolta-tik. Az Ő teste: az anyaszentegyház! Rontja falait, ontja szent bástyáit, ostromolja szentházait, erejét, javait: a hitelenség, a semmivel gondolni nem akaró közönyösség, a vak önzés és még ki tudná elsorolni mi minden? — A Sátán!

Krisztus drágaszent testét, az egyházat építsétek. Tanítással, szóval, írásban. (Luther mondja: Az ördög fél a pennától!) Krisztus nevétől elfut szégyenülten a gonosz. Építsétek imádságokkal, áldozatokkal, Apáink megépítették, mi hagyjuk pusztulni?

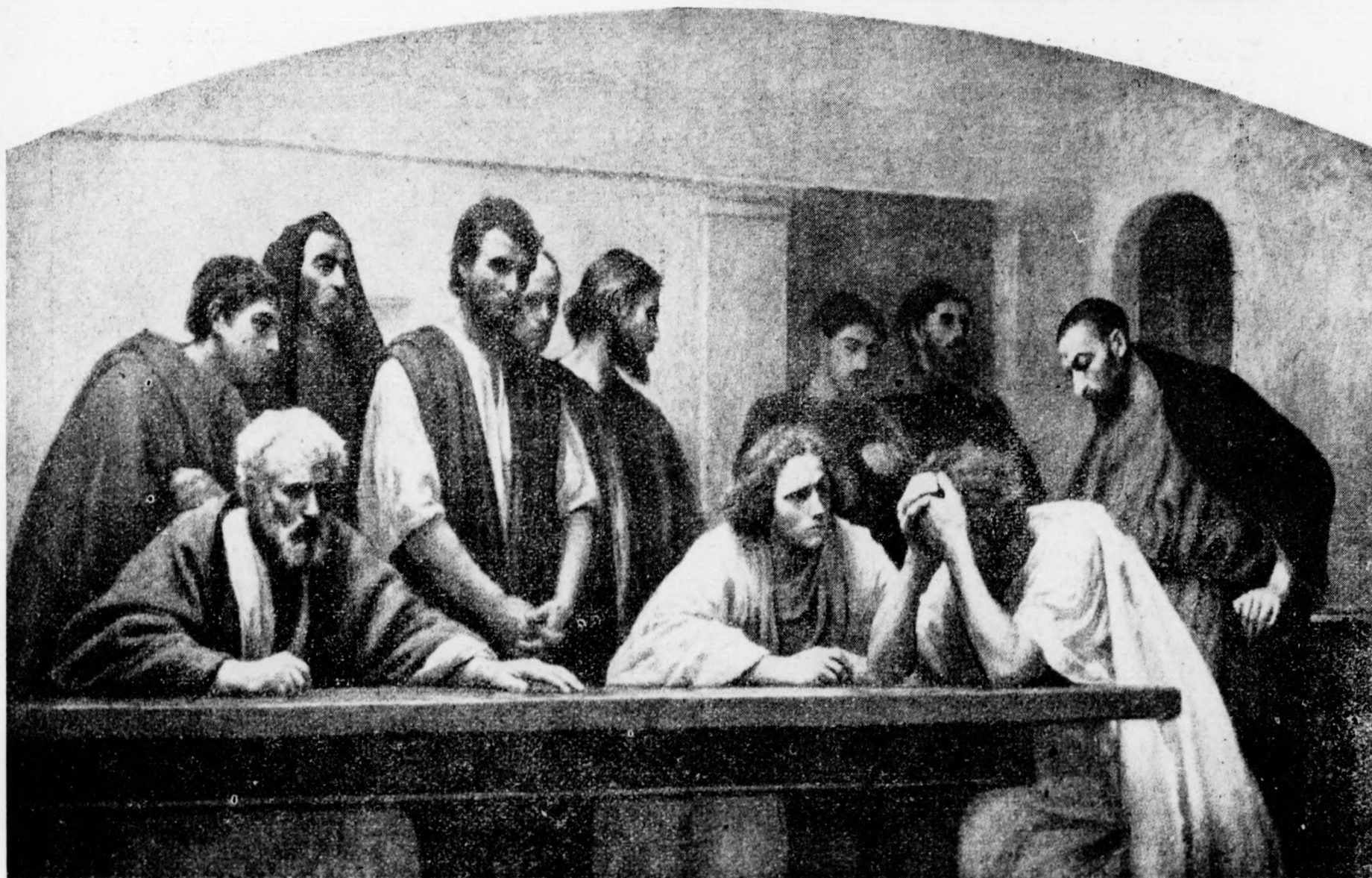
Áldott, aki építi, aki megépíti!

Imé ez az értelme jelen tanításomnak:

Aki Jerikót építi, átkozott; aki az Úr testét, az egyházat, Isten országát építi: áldott legyen, ezerszer áldott!

!!!

A jövő számában kis ujságomnak — amely pünkösdi szám is lesz: egy új református gyülekezet létesüléséről írok majd nagy örömmel. Hiszen a pünkösdi a keresztyén anyaszentegyház megalapításának nagy emlékünnepe. A Szentlélek ma is jár, ma is száll és munkálkodik örökké! Az új egyházközségnek, mely most van alakulóban egyházmegyénkben, nem írom ide még a nevét, de ide írom azon helyekét, hol még szép és jó volna egyházat fundálni, mert hogy egy pár száz évvel ezelőtt még voltak ott ref. eklézsiák: Ecseg, Taksony, Gyenda, Kengyel ezek. (A két utóbbi helyen — azt remélem Isten szerint — hamarosan lesz is templomunk!)

A tanítványok Krisztus halála után

A meghalás tudománya

Születés — meghalás.

„Mikor az ember születik, voltaképpen akkor kezd meghalni” — mondja egy nyugati közmondás. Egy másik szerint: „Minden születésnél halottat jelentenek”. — A jövő teljes bizonytalanságban áll előttünk. Csak egy bizonyos, hogy meg kell halnunk. S mégis hány, de hány lélek van, amely nem akar tudni a halálról! XIV. Lajos, a Napkirály, a francia király pl. nem tűrte, hogy jelenlétében a halálról beszéljenek. Mikor egyszer az udvari papja egyházi beszédében azt találta mondani: „Minden embernek meg kell halnia”, a király közbeszólt: „Majd nem minden embernek!” — Óh mily balga szó volt ez a királyi ajakról!

Hogyan halnak meg a hitetlenek?

Hogy a pogányok mily vigasztalanul, vagy mily könnyelműen néztek a halál felé, nagy embereik utolsó szavai

bizonyítják. *Augustus* császár, mikor Kr. u. 14-ben halálát közeledni érezte, így szólt ágya körül álló barátainak: „Jól játszottam a szerepemet? Ha igen, tapsoljatok, mert vége van a komédiának.” — *Alexander Severus* (225—235) egyike a legkiválóbb római császároknak, élete végén megvallotta: „Minden voltam s mindez nem használ nekem.” — *Cicero*, a híres szónok így szólt halálos ágyán: „Miután mindent megpróbáltam, nem találok semmit, ami nyugtot adna nekem. — A görög bölcész, *Epikúr* ezzel vigasztalta magát a halál gondolatával szemben: „A halál engem nem érint, mert ha leszek, akkor nem lesz halál s ha halál lesz, akkor én nem leszek.” Gyenge, halvány vigasztalás! — VIII. *Henrik* angol király, (1509—47) egyike a legnagyobb gonosztevőknek, akik valaha a trónra kerültek, halálos ágyán egy kupa bort rendelt magának s azt kihajtva, e szavakkal hanyatlott vissza vánkosára: „Most már aztán, urak, mindenek vége: országnak,

testnek, léleknek!“ — Hobbes angol bölcész (megh. 1679), aki határozott materialista s így minden hit ellensége volt, így szólt halálos órájában: „Úgy érzem, most a sötétbe ugrom.“ — Mazarin bíbornok (megh. 1661) a nagy hatalmú és befolyású francia államférfi, akinek sikerült 200,000.000 tallért összezsugorgatnia, halála közeledtekor így sopánkodott: „Oh, én szegény lelkem, mi lesz belőled? Hová mégy?“ — V. Henrik német császár azt szokta mondani: „Szegény ember az, aki kívánja a halált, de még szegényebb, aki fél tőle.“ — „Hívjátok vissza! Hívjátok vissza!“ — kiáltott egy világias gondolkodású nő a halottas ágyán. „Kit?“ — kérdezték. „Az időt“ — hangzott a felelet. Az idő azonban épp úgy nem tér vissza, mint a víz nem szokott visszafelé folyni. — Sok váram és kastélyom van — mondotta egy haldokló fejedelem — de hogy ma éjjel hol hajtom fejem álmra, azt nem tudom. — Oh mennyivel boldogabbak azok, akik tudják, hogy az atyának házában sok hajlékok vannak. — XIV. Lajos francia király (1643—171,) korának leghatalmasabb uralkodója, szokott nyaraló helyét a saint-germaini kastélyból a versaillesi kopár mezőségre tette át csak azért, hogy ne kelljen minden nap látnia a saint-denisi templom tornyát, amelynek kriptájában Franciaország régi királyai aludták halálos álmukat.

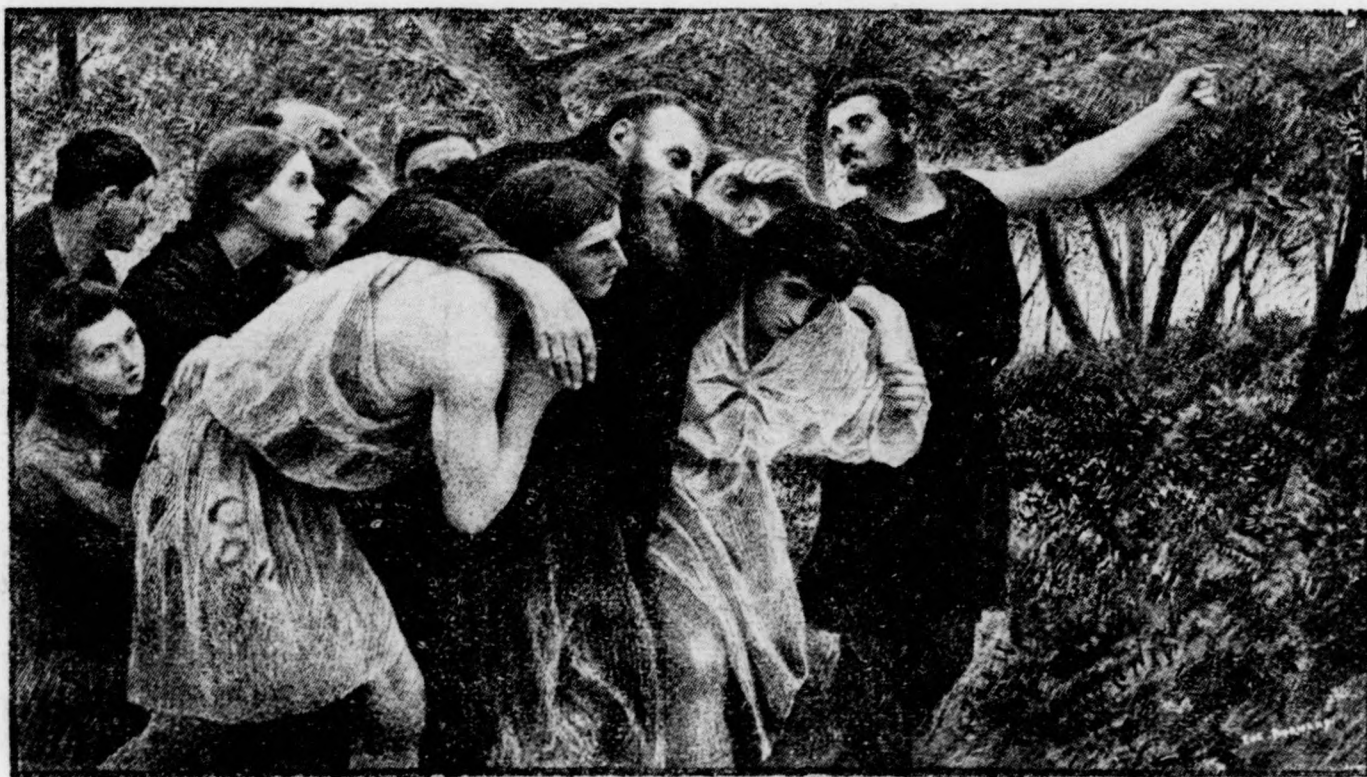
Keressd Isten közellétét!

Egy vallásos lapból vesszük a következő tanulságos példázatot: Az utolsó ítélet napján egy kegyes lélek jelentkezett az Úr trónja előtt s biztosra vette, hogy az ítélet az ő esetében tisztára formáság, mert neki feltétlenül be kell jutnia az örök boldogságba. Az isteni Bíró azonban elutasította őt. „Hát nem ismeresz engem, a te munkás leányodat?“ — kérdezte a nő. „Hiszen minden hétfőn ott voltam a nőegyletben, kedden a népkonyhán, szerdán a menzán, csütörtökön a külmissziói szövetségben, pénteken az árvaegylet teadélutánján, szombaton a varróórán és vasárnap a vallásos estélyen.“ „De soha sem voltál otthon, amikor én meg akartalak látogatni. A csendes elmélkedés óráit elmulasztottad — mondotta az égi Bíró — s ezért, akármilyen serény voltál is, elvesztegetted a magad nyomorult életét.“

IX. Károly francia királynak, aki beleegyezését és királyi felhatalmazását adta a francia reformátusok, a hugenoták legyilkolásához, rettenetes halállal kellett meghalnia. „Nem tudom, hogyan van, — szólt sebészéhez — de az utóbbi napok eseményei miatt egész testem lázban ég. Elmém és testem együtt háborog. Minden pillanatban, akár alszom, akár ébren vagyok, látomásaim vannak a leöltek hulláiról, amelyeknek a pusztá látása is véres és iszonyatos. Ezek a borzalmas hullák kísértének engem. Oh, hogy szeretném, ha azon a szerencsétlen éjszakán megkíméltem volna az ártatlant és együgyüt.“ A fiatal király mindössze két évvel élte túl a Szent Bertalan-éjszakát. De az utolsó pillanatig szüntelen előtte lebegtek annak az éjszakának borzalmi, amelyek halálra gyötörték őt.

Az életelixir.

Salamon király a keleti legenda szerint feltalálta az életelixirt, amellyel tetzés szerint meg lehetett hosszabbítani az emberek életét. Drága, finom vázában őrizte a király ezt a drága folyadékot, amelynek híre elterjedt alattvalói közt egész a börtönlakókig. Egyszer egy rab ezt üzenté a királynak: „Uram, küldj nekem abból a csodálatos folyadékból. Fogságom csak pár hónapig tart, de érzem, hogy elpusztulok, ha nem segítesz rajtam.“ A király nem volt hajlandó küldeni a folyadékból, mert mint mondotta, az nem arra való, hogy bűnös emberek életét hosszabbítsa meg. Aztán a király jóbarátai, előkelők, gazdagok feküdtek halálos ágyon. Hiába kértek ezek is, mert a király attól félt, hogy a drága elixir hamar elfogy. Végül maga a király dőlt ágynak. Halálos fáradság ólomsúlya húzta le a testét. Ziháló beszéde halk sutogássá lett. Odaintette szolgáit, hogy hozzák el a drága mivű vázát. A szolgák nagy ünnepélyességgel elhozták azt, kibontották s akkor derült ki, hogy a drága elixir utolsó cseppje is elpárolgott. A király magán sem tudott segíteni. Meg kellett halnia. — A csodálatos életelixir a szeretet. Aki mindent magának akar megtartani, mindent elveszít. Csak annak marad meg a kincse, aki másoknak is tud adni belőle. Hite se marad meg senkinek, ha nem osztja meg mással, ha nem segít vele másan.

(Burnard festménye)

Igy vágytak hajdan a Krisztus asztalához

Kiváló emberek

utolsó szavai:

LUTHER: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet; te váltottál meg engemet, én hűséges Istenem!” (Zsolt. 31: 6.)

MELANCHTON: „Ne kérdezzetek többé. Nem akarok mást, csak a mennyet!”

BACH SEBESTYÉN: „Kétkedhetem-e abban, hogy bemenjek az örökkévaló hajlékokba?”

HÄNDEL: „Uram, Jézus, vedd magadhoz lelkemet. Hadd haljak meg, hadd támadjak fel veled.”

FLIEDNER Tivadar: „Halál legyőző Jézus!”

WICHERN: „Az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.”

STÖCKER Adolf: „Én élek és ti is éltek.”

TISZA István: „Ennek így kellett lennie.”

„Az eke és a kereszt erejével”

Azok a jámbor középkori szerzetesek, akik Európa pogány, vad népeit a keresztényen vallásra térítették, gyakran beszéltek az „eke és a kereszt erejéről”. Ez a mondás hittérítői munkásságuknak két ágát jelentette, de egyszersmind munkájuk sorrendjére is vonatkozott. Először jött az eke. Mielőtt a halászó, vadászó, pásztorkodó népeket megnyerhették volna az evangélium számára, először le kellett

telepíteni őket, mert a vándorló életmód nem alkalmas a művelődés fejlődésére, már pedig műveletlen emberek között nehéz az evangéliumot terjeszteni. A hittérítők tehát először arra törekedtek, hogy a népet letelepítsék és a földművelésre megtanítsák. Mikor azután a nép eljutott a művelődésnek erre a fokára, akkor azután megnyíltak az értelem kapui az evangélium előtt. Először jött hát az eke

tudománya, azután a kereszt tudománya. Így növekedett a nép lelki világosságban és földi boldogságban „az eke és a kereszt“ erejével.

Ugyanezzel a módszerrel dolgoznak ma is India gabonatermő vidékein Krisztus küldöttei. Először megtanítják a népet az eke tudományára, azután a kereszt tudományára.

Most képzeletben utazzunk el Indiába. Álljunk meg egy szántóföld szélén és nézzük a gazda munkáját. Földje nem nagy. Hossza mindössze 18 méter, szélessége 15 méter. Az eke vékony, mint a nyárs. Két ökör húzza. Az eke fa-éle 4 cm. mély barázdát von maga után. A gazda először hosszában szántja fel a földet, azután a keresztben és végül rézsutosan. Nehéz munka ez így, mert míg megszántja tenyérnyi földjét, körülbelül 60 kilométert kell gyalogolnia az eke után. De ez is kárba vesztett munka, mert a szántás olyan sekély, hogy az esővíz egykettőre lefut a földről, elpárolog, mielőtt a mélyebb rétegekig eljutna. A trágyát a gazda nem a földre hordja ki, hanem tüzelésre használja. Így aztán nem lehet csodálni, hogy gyenge a termés.

De most menjünk haza a gazdával vacsorára, bár Indiában nem igen lehet beszélni ebédéről és vacsorájáról, mert itt csak egy étkezés van naponként. Belépünk az alacsony, egyszobás zsuptetejű vályogházba. Ablakok nincsenek. A padló ledöngölt agyag. A szoba sötét, csak az agyagkemence tüze ad egy kis világot. Leülünk a földre és a gazda 10 éves felesége máris hozza a levest és a kovásztalan tésztából készült zsemlyéket. Ezzel a végére is értünk az ebédnek. Más semmi. Milliók és milliók napi egy levesen és egy kis tésztán élnek.

A gazda aztán elmondja, hogy évi keresetéből egy napra körülbelül 30 fillér esik. De sok millió olyan ember is van, aki családjával napi 15—20 fillérből él. Házigazdánk termését a szárazság kilenc évvel ezelőtt elpusztította. Kénytelen volt mintegy 150 pengőt kölcsön venni 75% kamatra. Azóta kamatokra lefizetett már 250 pengőt, az ezen felüli kamatot földje egy részének az eladásából törlesztette, de még mindig tartozik a tőkével.

Ilyen emberek között dolgozik Krisztus követé Indiában. Amikor Higginbottom Sam amerikai misszionárius ide érkezett, azonnal hozzákezdett a kereszt tu-

dományának hirdetéséhez. De hiábavaló volt minden prédikálása. Az emberek nem hallgattak rá. Üresgyomrú embereknek nehéz prédikálni. Amikor látta, hogy így nem megy semmire, felkerekedett és visszament Amerikába. Itt aztán beiratkozott az Ohio állambeli egyetem gazdasági iskolájába és kitanulta a földművelés művészetét. Ekkor visszament Indiába, rávette a misszió vezetőségét, hogy adjanak neki egy kis földet. Kicsiny birtokát úgy kezdte művelni, ahogy Amerikában tanulta. Az emberek felfigyeltek. Fiatalemberek jöttek Higginbottom misszionáriushoz és kérték őt, tanítsa meg őket erre a tudományra. Így kezdődött meg Higginbottom Sam földművesiskolája. Fényes épületük és berendezésük eleinte nem volt: a tanulók kazlakban, pajtákban aludtak és a fák alatt ettek. Később azután megnőtt az iskola. Most már nemcsak szegény földművesek, hanem gazdag hercegek is elküldték a fiaikat ide földművelést tanulni. Az egyik hercegi sarj a titkárját is magával hozta, hogy a titkár feljegyezze mindazt, amit Higginbottom Sam a növendékeknek tanít. Maga az ifjú herceg nem akart semmit se dolgozni és megsértődött, amikor arra kérték őt, hogy a takarmányt hordja a szecskaavágóhoz. Amikor azonban már ott volt néhány napig, sajátkezűleg kezdte írni jegyzeteit az osztályteremben.

Az egyszerű indiaiak csodálkozva nézték Higginbottom Sam birtokát. Álmélkodva látták a kaszálógépet, a cséplőgépet és a 19 ember munkáját végző amerikai kapálógépet. Nem értették, mire jó a mély szántás. Nem tudták, hogy a föld nedvességét csak így lehet megőrizni. Ők maguk csak éppen hogy fel szokták kaparni a föld felületét. Higginbottom Sam egyszer meg akarta mutatni a diákjainak, hogy minél mélyebb a szántás, annál jobban tartja a nedvességet a föld. „Nézzetek ide“, — mondta — „ez az én szántásom, itt ilyen mélyen megőrizte a föld a nedvességét. Most menjünk át a szomszéd földjére és nézzük meg az ő szántását.“ Át is ment a diákesapat a szomszéd indus gazda földjére és elkezdtek vizsgálni a föld nedvességét. Higginbottom Sam megdöbbenve látta, hogy a szomszéd földje éppen úgy tartotta a nedvességet, mint a misszió földje. „Hogy csináltad ezt?“ — kérdezte a szomszéd gazdát. Erre az térdreborult és bocsánatért esedezett. „Bocsáss meg, uram, — mondta — amikor nem voltál a földeden, a te tudtod

és beleegyezésed nélkül kölcsönvettem a te ekédet és éppen úgy szántottam fel a földemet, mint te. Innen van, hogy éppen úgy tartja a nedvességet, mint a tied." Ez a kis eset is mutatja, hogy az indiai gazda hajlandó tanulni, ha van, aki tanítsa őt. Higginbottom Sam-nek pedig éppen ez a feladata. A gazdák szívesen tanulnak tőle, mert az ő földjeiken csak harmadannyi terem, mint a misszió földjein. Az indiai gazda kölese csak 90 cm magasra nő, Higginbottomé 5 méter magasra.

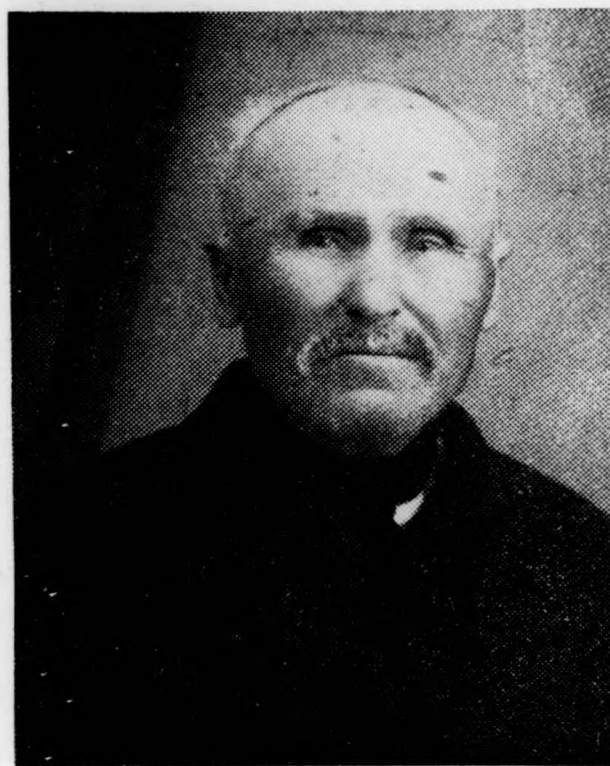
Gwalior állam maharadzsája, uralkodója 30 millió pengőt ígért Higginbottom Sam-nak, hogy országába is vezesse be az újfajta földművelést, de Higginbottom nem fogadta el az ajánlatot, mert úgy érzi, hogy földművesiskolájával többet használ az indiai népnek.

Bikaner uralkodója is kérte őt, hogy kietlen, kopár országát tegye termékeny. Higginbottom vállalkozott a nagy feladatra. Ma már az ország harmadrésze bő öntözés alatt van és dúsan terem.

Más uralkodók is fordultak Higginbottomhoz fényesebbnél fényesebb ajánlatokkal, de ő nem a maga hasznát nézi, hanem csak azt, miképpen emelhetné ki az indiai nép nagy részét szörnyű nyomorából „az eke és a kereszt” erejével. *ys.*

Id. Veress János tisztas presbyterünk 90 esztendős

Rogyadozó léptekkel bár, de eljött mégis Isten szent Házába az a tisztas agg ember, akinek a nevét e cikk fölé odaírtam s arcképét közreadom. Meg akarta köszönni a napjainkhoz napokat toldó nagy jó Istennek a 90 esztendőt a születésnapján: ápr. 17-én. Előkerestem az öreg anyakönyveket, s kinéztem azokból a következőket: Nemes Veres János és Debreceni Juliánna szülőknek gyermeket adott az örökkéig teremtő Isten. A gyermek a keresztségben János nevet nyert; 1845 április, vagy, amint akkor nevezték: Tavaszhoz: 18-ik napján. Születésének helye: a 31. számú ház volt. Kereszt-szülei: Csegei László és Fekete Juliánna! Ki keresztelte, nincs éppen bejegyezve az anyakönyvbe, de kikutatjuk azt is valahogy: vagy Fördös Lajos, vagy tán a másik Lajos: György Lajos?

id. Veress János

Hajh tenger-idő az a 90 esztendő. Sok az öröm, de sok a gond és fájdalom is ezeknek folyásában. — Mint a déli tájkon a szent fa körül, mely földig hajtja ágait s minden ág gyökeret ver, s egész erdő támad körülötte idővel: Veress bátyánk körül is több gyermek, sok-sok unoka, dédunoka is sereglik. Isten jóvoltából! Szép erdő a nagy, terjedelmes család: még szebb mint ama szent fának az erdeje! Tartsa, virágoztassa őket az Isten az öreg édesapa, nagyatya és dédatyának méltó örömére.

Veress bátyánkat is éltesse az Úr, hogy sokszor megléphesse még a tisztas hajléka és az Úr szent Háza közti nem csekély távolságot; meg kísértálhasson kedvenc tanyázó helyére a kies Koronakertbe. Lakozhassék még sokszor az Isten hajlékában boldogan. Vehesse a szent Jegyeket, mint most pár napja is. S tanácskozhassék 54-ed székülő magával a vénnek tanácsában, a presbyterium gyűléseiben, lévén ő ott köztünk immár a legöregebb.

Ez a gyülekezet pedig felkél előtte és az ő orcáját megbeesüli, mint agg pátriárkánk orcáját.

Naphoz napok adassanak neki s a sok esztendőkhöz esztendők és az áldásokhoz áldások!

**Bizalommal kérem
kis ujságomnak
ismerősei között
szives terjesztését!**

A pesti ujság, meg egy gyászjelentés

A rengeteg husvétii Mellékletet, melyeket ontanak manapság az újságok (Csak a szegény „Szeretet“-nek nem telik erre!) nézegetem. Az egyikben találok egy cikket, szívremegtetőt, az ököritői tűzvészről. — T. i., hogy huszonöt esztendeje volt husvétkor annak a szörnyű dáridónak, mikor 367 bálozó leány, legény és mások halálra égtek a kigyúladt nagy csűrben; ez volt a bálterem. Nem szándékom feleletre vonni azokat, akik 25 éve porladnak, összeégett, összetiport testtel, miért akartak éppen husvét első estéjén táncolni, vígadni, holott — mint írva van: A tiszteletes úr tiltakozott az ellen, hogy husvét első napján bált rendezzenek! — ne kérdezzük, ne háborgassuk őket... pihenjenek, porladjanak! 127-nek még a személyazonosságát se lehetett megállapítani, annyira eltorzultak a kínokban.

Ököritő lakossága most husvét vasárnapján a temetőn gyűlt össze istentiszteletra. Emlékeztek. Sírtak. Egy negyedszázad után!

Bent pedig Debrecenben, Német-utca egyik házában most husvétkor éppen utolsó harcát vívta az enyészettel az akkori Ököritő lelkésze, szeretve-szeretett egykori tanuló társam: most már néhaivaló *Kovács Gusztáv*. Nem bírta a szíve a rettentő gyász után azt az iszonyú fájdalmat, mikor kedves hívei közül százakat kellett eltemetni. Ott hagyta a szívéhez nőtt ekklezsiát, nyugalomba vonult ereje teljességében: s gyászos emlékének élt. Komoly, szinte bús emberré lett az egykori kedves nótás diák.

Husvét után két nappal aztán most lezárta a szemét, ápr. 23.-án.

Milyen sereg fogadta odafenn?!

Bezarándokoltam temetése napján a debreceni mérföld-nagy temetőbe. — Zápor verte éppen a halotthamvasztó palota lilaszín fedelét, a temető útjai szélén millió árvácska virág, mind sötétlila. Régi magyaroknál ez volt a gyász színe. Meg volt ásva a sír az árvácska-tenger mögött. Mély sír, nagy sír, de mégis azt kérdeztem az én lelkemben, hogy fér be az a sok nagy fájdalom, mely az én kedves Gusztim lelkét itt e földön betöltötte!

A koporsója mellett nem állottak sem

szülők, sem testvérek, sem hitves, sem gyermekek. Csak egy hűséges gondozó Ököritőről.

Aki elnyugodott, az már boldog, mert boldogok a halottak, kik az Úrban hálnak meg.

Kik együtt tanulgattunk egykor a debreceni nagy iskolában: már csak öten maradtunk!

Elmúlunk, mint hernyó az ágon, s... repül a lelkünk, mint a szép lepke, felfelé...

néhai Dr. Vadász Károly emlékezete

Bizony szerettem volna arcképét közreadni. Nem lehetett, nem tudtam hozzájutni. De hiszen úgyszólván itt van arcának emlékezete a lelkünkben. Azt tudjuk róla, hogy vármegyénk főjegyzője volt, a szolnoki református egyházközségnek pedig főgondnoka; eszes ember s munkás ember, érzésben példa ember is. Mindezek mellett nem volt komor ember; vidám, tréfás. Azon boldog lények közé tartozott, kiket jelességükért nem gyűlöltek a többi lények. Elnézték neki is, hogy különb; sőt megbecsülték. Szinte megdöbbenem a temetésén, mikor láttam a vármegye-urakat, a megye hivatalosait levett kalappal menni nagy seregben a koporsó után, a turkevei gyászháztól a messze temetőig, a koratavaszi hűvös időben: április 9-én. Még halálában is levették előtte a kalapot.

Igazi nemes vármegye volt ebben is a vármegye. S méltó ember, kit a vármegye gyászolt.

Egy testvér maradt a boldogult után, néhány rokon és... a becsülő emlékezet.

Élnie kellett volna még sokáig, dehát: Örök Isten, az embereket Te meg hagyod halni... s az Erős Angyal — a halál előtt nincs személyválogatás.

Turkeve egyik nagy szülőttét, a vármegye nemes nagy emberét vesztette a boldogultban.

Legyen áldott a sírboltban is, az örökéletben is!